

HOLLAND FESTIVAL 2017

FRANUI, FLORIAN BOESCH,
JONAS DAHLBERG

INFO

WO 21.6

WED 21.6

aanvang starting time

20:30

8.30 pm

locatie venue

Muziekgebouw aan 't IJ

duur running time

1 uur 10 minuten, geen pauze

1 hour 10 minutes, no interval

inleiding introduction

door by Kasper Jansen

19:45

7.45 pm

CREDITS

muziek music

Franz Schubert, Robert Schumann,

Johannes Brahms, Gustav Mahler,

Henry Purcell

composities/arrangementen composition/arrangements

Markus Kraller, Andreas Schett

video video

Jonas Dahlberg

bas-bariton bass-baritone

Florian Boesch

uitvoering performed by

Franui:

Johannes Eder, klarinet, basklarinet clarinet bass, clarinet

Andreas Fuetsch, tuba tuba

Romed Hopfgartner, altsaxofoon, klarinet alto saxophone,

clarinet

Markus Kraller, contrabas, accordeon double bass, accordion

Angelika Rainer, harp, citer, zang harp, cithara, vocals

Bettina Rainer, hakkebord, zang hammered dulcimer, vocals

Markus Rainer, trompet, zang trumpet, vocals

Andreas Schett, trompet, zang, muzikale leiding trumpet,

vocals, musical direction

Martin Senfter, ventieltrombone, zang valve trombone,

vocals

Nikolai Tunkowitsch, viool violin

productie production

Franui

in samenwerking met in collaboration with

Wiener Konzerthaus

coproductie coproduction

Ludwigsburger Schlossfestspiele, Elbphilharmonie &

Laeiszhalle Hamburg

wereldpremière world premiere

Wenen, 25 april 2017

Hoofdbegunstiger / Patron

FONDS 21

A
M
D
M
O

BankGiro Loterij | **FONDS**

Rabobank

PROGRAMMA

PROGRAMME

Franz Schubert (1797-1828)

Die Vögel D 691

Heidenröslein D 257

Trock'ne Blumen

('Die schöne Müllerin' D 795 nr 18)

Gustav Mahler (1860-1911)

Die zwei blauen Augen von meinem Schatz

('Lieder eines fahrenden Gesellen')

Robert Schumann (1810-1856)

Es fiel ein Reif

('Tragödie' op. 64 nr 3/2)

Gustav Mahler

Ging heut' morgen übers Feld

('Lieder eines fahrenden Gesellen')

Johannes Brahms (1833-1897)

Die Sonne scheint nicht mehr

(49 Deutsche Volkslieder für eine Singstimme mit Klavierbegleitung WoO 33 nr 10)

Robert Schumann

In der Fremde

('Liederkreis' op. 39 nr 1)

Gustav Mahler

Wenn mein Schatz Hochzeit macht

Robert Schumann

Der arme Peter op. 53

Der Hans und die Grete

In meiner Brust

Der arme Peter

Franz Schubert

Du bist die Ruh' D 776

Johannes Brahms

Da unten im Tale

(49 Deutsche Volkslieder für eine Singstimme mit Klavierbegleitung WoO 33 nr 10)

Franz Schubert

Abendstern D 806

Johannes Brahms

Über die Heide

(Sechs Lieder für eine tiefere Stimme mit Begleitung des Pianoforte op. 86 nr. 4)

Franz Schubert

Litanie auf das Fest Allerseelen D343

Gustav Mahler

Ich hab' ein glühend Messer

('Lieder eines fahrenden Gesellen')

Ich bin der Welt abhanden gekommen

(Fünf Lieder nach Texten von Friedrich Rückert nr. 3)

Henry Purcell (1659-1695)

When I am laid in earth

('Dido and Aeneas' Z 626, 3e akte)

‘DE MEEST ROMANTISCHE VAN ALLE KUNSTEN’

door Kasper van Kooten

Rond 1800 deed de romantiek haar intrede in de Europese cultuur. Deze stroming, waarin natuur, mystiek en vergankelijkheid verheerlijkt werden als aanklacht tegen het onttoverende rationalisme van de verlichting, drukte zijn stempel op Duitstalig Europa. Eerst vooral in de literatuur, maar de muziek kwam daar al gauw bij. ‘Geen wonder’, aldus E.T.A. Hoffmann, die muziek in 1809 de ‘meest romantische van alle kunsten’ noemde. Als abstracte en daardoor mystieke en tegelijkertijd hevige gevoelens teweegbrengende kunstvorm sloot muziek inderdaad wonderwel op het romantische levensgevoel aan. Waar het romantische in de Duitse literatuur na 1830 een beetje uit de mode raakte, bleef de aantrekkingskracht onder componisten onverminderd groot. Vooral in het liedgenre blijven componisten tot en met Gustav Mahler teruggrijpen op romantische poëzie uit de vroege negentiende eeuw. Uiteraard heeft het romantische lied tussen Schubert en Mahler wel een ontwikkeling doorgemaakt. *Alles wieder gut* van Franui biedt een mooi inkijkje in het verloop daarvan.

Kenmerkend voor het romantische lied is de nadruk op de natuur, als positieve tegenhanger van de mensenwereld, maar ook als verlengstuk van het gevoelsleven van de romantische held. De afkeer van zakelijkheid en rationalisme komt tot uiting in een verheerlijking van het volkse. In het romantische lied wordt het eenvoudige volkslied veredeld door verheven, romantische thema’s, zoals eenzaamheid, het noodlot en oneindig liefdesverlangen. Bij Schubert en Schumann komen expressieve harmonische wendingen – bijvoorbeeld die op de woorden ‘wovon so nass?’ in Schuberts *Trock’ne Blumen* – des te meer uit de verf dankzij de eenvoudige, volkse muziek. In Brahms’ *Da unten im Tale*, gezongen in een Alpendialect, is het volkse nog sterker aanwezig. Dat volkse komt ook tot uiting in de eenvoudige, strofische vorm, vol muzikale herhaling.

De piano is traditioneel het vaste begeleidingsinstrument voor romantische liederen, maar wanneer Mahler rond 1900 zijn *Lieder eines fahrenden Gesellen* (alle vier opgenomen in het programma) en *Rückert-Lieder* (met onder meer het beroemde ‘Ich bin der Welt abhanden gekommen’) schrijft, kiest hij voor orkestbegeleiding. Het orkest, door Mahler vooral kamermuzikaal benut, biedt de mogelijkheid om voortdurend te schakelen tussen muzikale stijlen en om de natuur en emoties nog stralender of grimmiger te verklanken dan met een piano mogelijk is. Het instrumentarium van Franui, dat het ene moment als een jazzband, dan weer als een klezmerorkest en even makkelijk als een Tirolse fanfare klinkt, sluit wonderwel op Mahlers klankwereld aan, net als de arrangementen van Markus Kraler en Andreas Schett. De vergankelijkheid die in de door bas-bariton Florian Boesch gezongen liederen tot uiting komt, wordt visueel versterkt door de filmbeelden van Jonas Dahlberg. Hierin verdwijnt een slaapkamer langzaam in het niets.

Het programma opent met het lichtvoetige Schubert-lied *Die Vögel*, waarin vogels lachen om het menselijk tekort. Het volgende Schubert-lied *Heidenröslein* is weliswaar geïnspireerd

door de komische Papageno-figuur uit Mozarts *Zauberflöte*, maar achter de vrolijke melodie gaat een hoop ellende schuil. De roos die niet geplukt wil worden, symboliseert het meisje dat de liefde van de jongen afwijst, met verdriet als gevolg. In het merendeel van de daaropvolgende liederen komt deze thematiek voor. De teksten gaan overwegend over een eenzame man wiens liefde niet wordt beantwoord. Bloemen symboliseren zijn onstilbare verlangen, maar uiteindelijk zullen het de bloemen op zijn graf zijn. Slechts in de paradijselijke, maar tegelijkertijd meedogenloze natuur is de man nog op zijn plek. Terugkeren naar de menselijke wereld is onmogelijk, evenals aards geluk. Verlossing kan slechts de dood bieden. Dat noodlottige einde komt met het beroemde lamento ‘When I am laid in earth’ uit Henry Purcells opera *Dido and Aeneas* (1688). Juist die wending maakt het tragische einde des te definitiever.

OVER DE ARTIESTEN

Franui is vernoemd naar een alpenweide nabij Innervillgraten, het Oost-Tirolse dorp waar het merendeel van de leden van het tienkoppige gezelschap opgroeide. Sinds de oprichting in 1993 speelt de ‘musicbanda’ in vrijwel ongewijzigde bezetting en was zij te horen op internationaal gerenommeerde podia als het Wiener Konzerthaus, het Weense Burgtheater, de Philharmonie Köln en de Elbphilharmonie in Hamburg. Ook is Franui een graag geziene gast op festivals als de Salzburger Festspiele, de Bregenzer Festspiele, de Ruhrtriennale en het Holland Festival.

Buiten zijn concertprogrammering is Franui actief in muziektheaterproducties. Zo markeerde het ‘Singspiel’ *Steine und Herzen* (Ruhrtriennale 2005) het begin van hun samenwerking met acteur Sven-Eric Bechtolt, die sindsdien regelmatig met het gezelschap optreedt als spreker. Andere theatrale projecten waren onder meer *Meine Bienen*, *Eine Schneisse*, op een libretto van Händl Klaus, en *Fool of Love* met zangerpianist Karsten Riedel en poppenspeler Nikolaus Habjan. Het programma *Tanz Boden Stücke* ging in 2014 in première bij de Stichting Mozarteum te Salzburg en verscheen in 2015 op plaat. In 2013 verscheen ter ere van het 20-jarig jubileum van het gezelschap het eerste vinylalbum: *Franui ist eine Almwiese*.

De Oostenrijkse bariton **Florian Boesch** (1971) kreeg zijn eerste zanglessen van zijn grootmoeder, de bekende Weense sopraan Ruthilde Boesch. Later studeerde hij bij Robert Holl in Wenen. In 2003 maakte Boesch zijn operadebuut als Papageno in Mozarts *Die Zauberflöte* bij de Opera van Zürich. Sindsdien was hij te zien in diverse producties, uiteenlopend van barokrepertoire tot twintigste-eeuws werk. Hij zong in Händels *Radamisto* onder René Jacobs, in Mozarts *Così fan tutte* onder Adam Fischer en baarde in het Holland Festival 2016 opzien met de titelrol in Bergs *Wozzeck*. In 2016 was Boesch bij De Nationale Opera tevens te horen in de rol van Zebul in Händels oratorium *Jephtha*. In het Theater an der Wien werkte hij mee aan scenische uitvoeringen van Schuberts *Lazarus* en Händels *Messiah*. Als concertzanger werkte Boesch samen met toporkesten als het Koninklijk Concertgebouworkest, de Wiener en Berliner Philharmoniker en het Leipziger Gewandhaus Orchester. Als liedzanger treedt Boesch op met verschillende pianisten, waaronder Roger Vignoles, Malcolm Martineau en Christian Koch. Met laatstgenoemde gaf hij

eind 2016 een veelgeprezen concert met Křenek's *Reisebuch aus den Österreichischen Alpen* in het Muziekgebouw aan 't IJ.

Jonas Dahlberg (1970) is beeldend kunstenaar. De afgelopen vijftien jaar ontwikkelde hij een reeks videowerken, waarin hij met schaalmodellen en experimentele filmtechnieken extreem langzame bewegingsprocessen in architectonische ruimtes laat zien. Naast videokunst houdt hij zich bezig met fotografie, boekprojecten en kunst in de openbare ruimte. In 2012 ontwierp hij bovendien het decor voor een productie van Verdi's *Macbeth* in het Grand Théâtre van Genève. Dahlbergs werk werd tentoongesteld in heel Europa en Azië. Hij was onder meer te zien in het Leeum Samsung Museum of Art Seoul (2007), Kunsthalle Wien (2008), Kunstmuseum Stuttgart (2009), Galerie Nordenhake (2010, 2008, 2006, 2004), Lisbon Architecture Triennale (2010), New Orleans Biennial (2011) en het Kunstmuseum Bonn (2013). Dahlberg woont en werkt in Stockholm.

'THE MOST ROMANTIC OF ALL ARTS'

by Kasper van Kooten

Romanticism made its appearance in European culture around 1800. This movement, which glorified nature, mysticism and mortality as an indictment of the demystifying rationalism of the Enlightenment, had a considerable influence on German-speaking Europe. Its effect was chiefly on German-language literature to start with, but soon spread to its music too. 'It is hardly surprising,' according to E.T.A. Hoffmann, who described music in 1809 as 'the most romantic of all arts'. Being an abstract and consequently mystical art form that induces strong feelings, music does indeed fit well into Romanticism's attitude towards life. Whilst Romanticism went out of fashion in German literature after 1830, its attraction to composers remained undiminished. Composers up to Gustav Mahler continued to set music to Romantic poetry from the early nineteenth century, particularly in the Lieder genre. Romantic Lieder of course evolved in the period between Schubert and Mahler. Franui's *Alles wieder gut* offers a good insight into the course of this evolution.

Romantic Lieder have a characteristic emphasis on nature, as a positive complement to the human world, but also as an extension of the Romantic hero's emotional life. Aversion to objectivity and rationalism is reflected in glorification of the vernacular. Simple vernacular songs are elevated by exalted, Romantic themes, such as loneliness, fate and an infinite yearning for love. Schubert and Schumann's expressive harmonic twists - for example on the words 'wovon so nass?' [What has drenched you so?] in Schubert's *Trock'ne Blumen* [Withered flowers] - are expressed even better thanks to the simple, vernacular music. The vernacular is even more evident in Brahms' *Da unten im Tale*, sung in a kind of Alpine dialect. It is also reflected in the simple, strophic form, full of musical repetition.

The piano is traditionally the instrument that accompanies Romantic Lieder, but Mahler chose an orchestral accompaniment around 1900, when he wrote his *Lieder eines fahrenden Gesellen* (all four of the Lieder are included in the programme) and *Rückert-Lieder* (which includes the famous Lied 'Ich bin der Welt abhanden gekommen'). The orchestra, which Mahler chiefly uses in a chamber music form, is able to constantly switch between musical styles and give expression to nature and emotions even more radiantly or grimly than a piano. Franui's instrumentation, which sounds like a jazz band one moment, then like a klezmer orchestra or just as easily like a Tyrolean fanfare, suits Mahler's soundscapes extraordinarily well. As do Markus Kraler and Andreas Schett's arrangements. The mortality expressed in the Lieder sung by bass-baritone Florian Boesch is visually enhanced by Jonas Dahlberg's film footage - a bedroom slowly disappearing into nothingness.

The programme opens with the light-hearted Schubert Lied *Die Vögel*, in which birds laugh at human shortcomings. The next Schubert Lied, *Heidenröslein*, is inspired by the comic figure Papageno from Mozart's *Zauberflöte*, but a great deal

of woe is concealed behind the cheerful melody. The rose which does not want to be picked, symbolises the girl who rejects the boy's love, resulting in much sorrow. This theme appears in most of the ensuing Lieder. The texts are mostly about a lonely man whose love is unrequited. Flowers symbolise his insatiable desire, but they will eventually be on his grave. It is only in paradisiacal but brutal nature that man is where he belongs. Going back to the human world is impossible, as is earthly happiness - death is the only salvation. The fateful end comes with the famous lament 'When I am laid in earth' from Henry Purcell's opera *Dido and Aeneas* (1688). This twist makes the tragic end all the more definitive.

Jonas Dahlberg (1970) is a visual artist. Over the past fifteen years, he has developed a series of video works that focus on extremely slow camera movements within architectural spaces using scale models and experimental techniques. In addition to video art, he also pursues photography, book projects and art in public spaces. In 2012, he designed Verdi's *Macbeth* in Geneva's Grand Théâtre. Dahlberg's work has been exhibited throughout Europe and Asia, such as at the Leeum Samsung Museum of Art Seoul (2007), Kunsthalle Wien (2008), Kunstmuseum Stuttgart (2009), Galerie Nordenhake (2010, 2008, 2006, 2004), Lisbon Architecture Triennale (2010), New Orleans Biennial (2011) and the Kunstmuseum Bonn (2013). Dahlberg lives and works in Stockholm.

ABOUT THE ARTISTS

Franui gets its name from an Alpine pasture near Innervillgraten, the East Tyrolean village where most of the members of the ten-piece ensemble grew up. The line-up of the 'music-banda' has remained virtually unchanged since its formation in 1993, and the group has performed on internationally renowned stages such as at the Wiener Konzerthaus, the Burgtheater in Vienna, the Philharmonie Köln and the Elbphilharmonie in Hamburg. Franui is also a popular act at festivals such as the Salzburger Festspiele, the Bregenzer Festspiele, the Ruhrtriennale and the Holland Festival.

Aside from its concerts, Franui is also involved in musical theatre productions. The 'Singspiel' *Steine und Herzen* (Ruhrtriennale 2005) for example, marked the start of the ensemble's collaboration with Sven-Eric Bechtolt, who has since regularly performed with the group as a speaker. Other theatrical productions have included *Meine Bienen. Eine Schneisse*, based on a libretto by Händl Klaus, and *Fool of Love* with singer-pianist Karsten Riedel and puppeteer Nikolaus Habjan. The programme *Tanz Boden Stücke* premiered at the Mozarteum Foundation in Salzburg and was released on record in 2015. To celebrate the ensemble's 20th anniversary in 2013, their first vinyl album was released: *Franui ist eine Almwiese*.

The Austrian baritone **Florian Boesch** (1971) was given his first singing lessons by his grandmother, the famous Viennese soprano Ruthilde Boesch. He later studied under Robert Holl in Vienna. In 2003, Boesch made his opera debut as Papageno in Mozart's *Die Zauberflöte* at the Zurich Opera. Since then, he has performed in various productions, ranging from baroque repertoire to twentieth-century works. He sang in Handel's *Radamisto* conducted by René Jacobs, in Mozart's *Così fan tutte* conducted by Adam Fischer and caused a sensation at the 2016 Holland Festival with the title role in Berg's *Wozzeck*. In 2016, Boesch also performed at the Dutch National Opera in the role of Zebul in Handel's oratorio *Jephtha*. In the Theater an der Wien, he worked on scenic performances of Schubert's *Lazarus* and Handel's *Messiah*. As a concert singer, Boesch has collaborated with leading orchestras such as the Royal Concertgebouw Orchestra, the Vienna and Berlin Philharmonic and Leipzig's Gewandhaus Orchestra. As a Lieder singer, Boesch has performed with various pianists, including Roger Vignoles, Malcolm Martineau and Christian Koch, with whom he gave an acclaimed performance of Křenek's *Reisebuch aus den Österreichischen Alpen* in the Muziekgebouw aan 't IJ in late 2016.

Franz Schubert

Die Vögel

Wie lieblich und fröhlich,
Zu schweben, zu singen,
Von glänzender Höhe
Zur Erde zu blicken!

Die Menschen sind töricht,
Sie können nicht fliegen.
Sie jammern in Nöten,
Wir flattern gen Himmel.

Der Jäger will töten,
Dem Früchte wir pickten;
Wir müssen ihn höhnen,
Und Beute gewinnen.

Friedrich von Schlegel (1772-1829)

Heidenröslein

Sah ein Knab' ein Röslein stehn,
Röslein auf der Heiden,
War so jung und morgenschön,
Lief er schnell, es nah zu sehn,
Sah's mit vielen Freuden.
Röslein, Röslein, Röslein rot,
Röslein auf der Heiden.

Knabe sprach: 'Ich breche dich,
Röslein auf der Heiden!'
Röslein sprach: 'Ich steche dich,
Dass du ewig denkst an mich,
Und ich will's nicht leiden'.
Röslein, Röslein, Röslein rot,
Röslein auf der Heiden.

Und der wilde Knabe brach
's Röslein auf der Heiden;
Röslein wehrte sich und stach,
Half ihm doch kein Weh und Ach,
Musst es eben leiden.
Röslein, Röslein, Röslein rot,
Röslein auf der Heiden.

Johann Wolfgang van Goethe (1749-1832)

Trock'ne Blumen

Ihr Blümlein alle,
Die sie mir gab,
Euch soll man legen
Mit mir ins Grab.

Wie seht ihr alle
Mich an so weh,
Als ob ihr wüsstet,
Wie mir gescheh?

Ihr Blümlein alle,
Wie welk, wie blass?
Ihr Blümlein alle,
Wovon so nass?

Ach, Tränen machen
Nicht maiengrün,
Machen tote Liebe
Nicht wieder blühen.

Und Lenz wird kommen,
Und Winter wird gehn,
Und Blümlein werden
Im Grase stehn.

Und Blümlein liegen
In meinem Grab,
Die Blümlein alle,
Die sie mir gab.

Und wenn sie wandelt
Am Hügel vorbei
Und denkt im Herzen:
Der meint' es treu!

Hoe lieflijk en vrolijk,
Te zweven, te zingen,
Van glanzende hoogten
Naar d' aarde te pinken!

De mensen zijn dwazen,
Zij kunnen niet vliegen.
Zij klagen en razen,
Wij zwermen en klimmen.

De jager wil doden,
Wiens vruchten wij pikten;
Wij moeten hem honen
Om jachtbuit te winnen.

Zag een knaap een roosje staan,
Roosje op de heide,
Was zo jong en morgenschön,
Hij rende vlug en zag 't aan,
Keek met vele vreugden.
Roosje, Roosje, Roosje rood,
Roosje op de heide.

Knaapje sprak: 'Ik breek jou,
Roosje op de heide!'
Roosje sprak: 'Ik prik jou,
Dat je eeuwig denkt aan mij,
En ik wil 't niet lijden'.
Roosje, Roosje, Roosje rood,
Roosje op de heide.

En de wilde jongen brak 't
Roosje op de heide;
Roosje weerde met een prik,
Hielp hem toen geen snik,
Moest het even lijden.
Roosje, Roosje, Roosje rood,
Roosje op de heide.

O bloempjes alle,
Die zij mij gaf,
Jullie moeten mee
Met mij in 't graf.

Jullie zien alle
Mij aan zo zacht,
Alsof jullie wisten
Wat mij wacht?

O bloempjes alle,
Hoe bleek, hoe slap?
O bloempjes alle,
Waarvan zo nat?

Ach, tranen brengen
Geen meimaandgroen,
Laten dode
Liefde niet weer bloeien.

En lente zal komen,
En winter zal gaan,
En bloempjes zullen staan
in 't gras

En bloempjes liggen
in mijn graf,
O bloempjes alle,
die zij mij gaf.

En zo ze wandelt
De heuvel voorbij,
En denkt in haar hart
Die meent het oprecht!

How delightful and exhilarating
To soar, to sing,
To look down on the earth
From the shining heights!

Men are foolish:
They cannot fly.
They lament in their troubles;
We fly up to the heavens.

The huntsman wants to kill us,
Whose fruit we pecked,
But we should mock him
And snatch our spoils.

Passing lad a rose blossom spied,
Blossom on the heath growing,
'Twas so fair and of youthful pride,
Raced he fast to be near its side,
Saw it with joy o'erflowing.
Blossom, blossom, blossom red,
Blossom on the heath growing.

Said the lad: 'I shall pick thee
Blossom on the heath growing!'
Blossom spoke: 'Then I'll prick thee,
That thou shalt ever think of me,
And I'll not be allowing'.
Blossom, blossom, blossom red,
Blossom on the heath growing.

And the lusty lad did pick
The blossom on the heath growing;
Blossom, in defense, did prick,
'Twas, alas, but a harmless nick,
Had to be allowing.
Blossom, blossom, blossom red,
Blossom on the heath growing.

You flowers all that
to me she gave,
You shall be laid with me
in my grave.

How gloomy all of you
seem to be,
As though you'd known
what would happen to me.

You flowers
faded and pale you grow,
You flowers
all what has drenched you so?

Ah, tears will not bring
the Maytime's green,
Nor will they again make
a dead love keen.

And spring will come here,
and winter will pass,
And flowers will blossom
in the grass.

And flowers will be laid
in my grave,
The flowers all that
to me she gave.

And when she walks
past the mound laid with you,
And thinks in heart
that his feelings were true!

Dann, Blümlein alle,
Heraus, heraus!
Der Mai ist kommen,
Der Winter ist aus.

Wilhelm Müller (1794-1827)

Gustav Mahler

Die zwei blauen Augen von meinem Schatz

Die zwei blauen Augen von meinem Schatz,
Die haben mich in die weite Welt geschickt.
Da musst ich Abschied nehmen vom allerliebsten
Platz!
O Augen blau, warum habt ihr mich angeblickt?
Nun hab' ich ewig Leid und Grämen.

Ich bin ausgegangen in stiller Nacht
Wohl über die dunkle Heide.
Hat mir niemand Ade gesagt.
Ade! Mein Gesell' war Lieb' und Leide!

Auf der Straße steht ein Lindenbaum,
Da hab' ich zum ersten Mal im Schlaf geruht!
Unter dem Lindenbaum,
Der hat seine Blüten über mich geschneit,
Da wusst' ich nicht, wie das Leben tut,
War alles, alles wieder gut!
Alles! Alles, Lieb' und Leid
Und Welt und Traum!

Gustav Mahler (1860-1911)

Robert Schumann

Es fiel ein Reif

Es fiel ein Reif
in der Frühlingsnacht,
Es fiel auf die zarten
Blaublümelein:
Sie sind verwelket, verdorret.

Ein Jüngling hatte
ein Mädchen lieb;
Sie flohen heimlich
von Hause fort,
Es wusst' weder Vater noch Mutter.

Sie sind gewandert
hin und her,
Sie haben gehabt
weder Glück noch Stern,
Sie sind gestorben, verdorben.

Heinrich Heine (1797-1856)

Gustav Mahler

Ging heut' morgen übers Feld

Ging heut' morgen übers Feld,
Tau noch auf den Gräsern hing;
Sprach zu mir der lust'ge Fink:
'Ei du! Gelt? Guten Morgen! Ei gelt?
Du! Wird's nicht eine schöne Welt?
Zink! Zink! Schön und flink!
Wie mir doch die Welt gefällt!

Auch die Glockenblum' am Feld
Hat mir lustig, guter Ding',
Mit den Glöckchen, klinge, kling,
Ihren Morgengruß geschellt:
'Wird's nicht eine schöne Welt?
Kling, kling! Schönes Ding!
Wie mir doch die Welt gefällt! Heia!

Und da fing im Sonnenschein
Gleich die Welt zu funkeln an;
Alles Ton und Farbe gewann
Im Sonnenschein!
Blum' und Vogel, groß und klein!

Dan bloempjes alle:
Eruit! Eruit!
De mei is gekomen,
De winter is uit.

De twee blauwe ogen van mijn schat.
Die hebben mij de wereld ingezonden.
Dus moest ik heengaan
Van de plek die mij lief was!
O blauwe ogen, waarom mij verslonden?
Nu ben ik voor eeuwig aangedaan.

Ik ben gegaan in de stille nacht
Al over de duistere heide.
Niemand heeft mij adieu gezegd.
Adieu! Mijn metgezellen: liefde en lijden!

Aan de straat staat een lindeboom,
Daaronder kon ik weer slapen, vermoeid!
Onder de lindeboom,
Die zijn bloesems over me spreidde,
Toen wist ik niet wat het leven doet,
En was alles, alles weer goed!
Alles! Alles, Liefde en lijden
En wereld en droom!

Er daalde rijp
in de lentenacht,
En daalde op tere
anemoontjes:
Ze zijn verwelkt en verdord.

Een jongeling had
een meisje lief;
Ze vluchtten heimelijk
weg van huis,
Dat wisten noch vader noch moeder.

Ze hebben gezworven
her en der,
Ze hadden geluk
noch goed gesternte,
Ze zijn verloren, gestorven.

Ik liep vanmorgen over het veld,
Waar dauw nog aan de grassen hing;
Zei mij een vrolijke vink:
'Hee jij daar! Goeie morgen! Hee daar?
Jij! Wordt het niet mooi vandaag?
Tjiep! Tjiep! Mooi en flink!
Wat zie ik de wereld toch graag!

Ook de klokjesbloem in het veld
Heeft mij monter, blij van zin;
Met haar klokjes, klingeling,
Haar morgengroet gemeld:
'Wordt het niet mooi vandaag?
Klingeling, mooi ding!
Wat zie ik de wereld toch graag! Hee ja!

En toen werd in de zonneshijn
De wereld een groot kleurenfestijn;
Alles won aan klank en glans
In de zonneshijn!
Bloemen en vogels, groot en klein!

Then all you flowers
come out, come out,
See winter's over
and Maytime will sprout!

The two blue eyes of my darling.
They have sent me into the wide world.
I had to take my leave
of this well-beloved place!
O blue eyes, why did you gaze on me?
Now I will have eternal sorrow and grief.

I went out into the quiet night
well across the dark heath.
To me no one bade farewell.
Farewell! My companions are love and sorrow!

On the road there stands a linden tree,
and there for the first time I found rest in sleep!
Under the linden tree
that snowed its blossoms onto me,
I did not know how life went on,
and all was well again!
All! All, love and sorrow
and world and dream!

There fell a frost on a night
of Spring,
it fell on the delicate
blossoms blue:
the blossoms withered, and drooped.

A young man once loved
a maiden fair;
in secret they ran
away from home,
unknown to their father or mother.

They wandered aimless
here and there,
they had neither luck
nor aiding star,
they met their ruin, they perished.

I walked across the fields this morning;
dew still hung on every blade of grass.
The merry finch spoke to me:
'Hey! Isn't it? Good morning! Isn't it?
You! Isn't it becoming a fine world?
Chirp! Chirp! Fair and sharp!
How the world delights me!

Also, the bluebells in the field
merrily with good spirits
toll'd out to me with bells, ding, ding
their morning greeting:
'Isn't it becoming a fine world?
Ding, ding! Fair thing!
How the world delights me!

And then, in the sunshine,
the world suddenly began to glitter;
everything gained sound and color
in the sunshine!
Flower and bird, great and small!

'Guten Tag, ist's nicht eine schöne Welt?
Ei du, gelt? Schöne Welt?'

Nun fängt auch mein Glück wohl an?
Nein, nein, das ich mein',
Mir nimmer blühen kann!

Gustav Mahler

Johannes Brahms

Die Sonne scheint nicht mehr

Die Sonne scheint nicht mehr
So schön, als wie vorher,
Der Tag ist nicht so heiter,
So liebreich gar nicht mehr.

Mein Herz ist nicht mehr mein,
O könnt ich bei dir sein,
So wäre mir geholfen
Von aller meiner Pein.

Volkslied

Robert Schumann

In der Fremde

Aus der Heimat
hinter den Blitzen rot
Da kommen die Wolken her,
Aber Vater und Mutter
sind lange tot,
Es kennt mich dort keiner mehr.

Wie bald, ach wie bald kommt die stille Zeit,
Da ruhe ich auch, und über mir
Rauscht die schöne
Waldeinsamkeit,
Und keiner kennt mich mehr hier.

Joseph Freiherr von Eichendorff (1788-1857)

Gustav Mahler

Wenn mein Schatz Hochzeit macht

Wenn mein Schatz Hochzeit macht,
Fröhliche Hochzeit macht,
Hab' ich meinen traurigen Tag!
Geh' ich in mein Kämmerlein,
[Dunkles Kämmerlein,]
Weine, wein' um meinen Schatz,
Um meinen lieben Schatz!

Blümlein blau! Verdorrie nicht!
Vöglein süß! Du singst auf grüner Heide.
Ach, wie ist die Welt so [schön!]
[Ziküth! Ziküth!]
Singet nicht! Blühet nicht!
Lenz ist ja vorbei!
Alles Singen ist nun aus.
Des Abends, wenn ich schlafen geh',
Denk' ich an mein Leide.
An mein [Leide!]

Gustav Mahler

Robert Schumann

Der arme Peter

Der Hans und die Grete tanzen herum,
Und jauchzen vor lauter Freude.
Der Peter steht so still und so stumm,
Und ist so blass wie Kreide.
Der Hans und die Grete sind Bräut'gam und Braut,
Und blitzen im Hochzeitgeschmeide.
Der arme Peter die Nägel kaut
Und geht im Werkeltagkleide.

'Goeie dag, is het niet mooi vandaag?
Hee, jij, zeg? Prachtig toch vandaag?'

Komt nu het geluk in mijn leven?
Nee, nee, naar wat ik meen,
Zal ik 't nooit beleven!

De zon schijnt niet meer
Zo mooi als voorheen,
De dag is niet zo vrolijk,
Zo liefdevol echt niet meer.

Mijn hart is niet meer van mij,
O kon ik bij je zijn,
Dan was ik mooi verlost
Van al mijn leed en pijn

Uit het vaderland
achter 't hemels rood
Komen de wolken vandaan.
Maar vader en moeder
zijn allang dood,
En niemand meer kent mij daar.

Hoe vlug, ach hoe vlug komt de stille tijd,
Dan rust ik ook, en boven mij
Ruiet des wouds mooie
eenzaamheid,
En niemand hier kent mij meer.

Wanneer mijn lief bruiloft viert,
Een vrolijke bruiloft viert,
Heb ik mijn treurige dag!
Ga ik in mijn kamertje,
[Donkere kamertje]
'k Ween, ween om mijn schat,
Om mijn lieve schat!

Bloemetje blauw! Verdor toch niet!
Vogeltje zoet! Je zingt op groene heide.
Ach, wat is de wereld [mooi!]
[Zikoet! Zikoet!]
Zing niet! Bloei niet!
De lente is voorbij!
Het zingen is nu gedaan.
's Avonds wanneer ik slapen ga,
Denk ik aan mijn leed.
Aan mijn [leed!]

Hans en Grete dansen in het rond,
En juichen in vrolijke gezindheid.
Maar Peter staat stil en stom,
En hij is zo wit als krijt.
Hans en Grete zijn bruidegom en bruid,
En blinken van de trouwjuwelen.
Maar Peter ziet er echt niet uit,
En loopt in zijn vuile kleren.

'Good day, is it not a fine world?
Hey, isn't it? A fair world?'

Now will my happiness also begin?
No, no, the happiness I mean
can never bloom!

The sun doesn't shine any more
As beautifully as it did until recently,
The day isn't as carefree as before,
as lovely any more.

My heart no longer belongs to me,
Oh, how I wish I could be with thee,
Thus relieving me
of all my sorrows.

From my homeland
beyond the red flashes,
That's where the clouds come from,
But my father and mother
are long dead,
And no one knows me there now.

How soon, oh, how soon the quiet time will come,
Then I will rest, too, and over me
Will murmur the lovely
forest solitude,
And no one here will know me either.

When my darling has her wedding-day,
her joyous wedding-day,
I will have my day of mourning!
I will go to my little room,
[my dark little room,]
and weep, weep for my darling,
for my dear darling!

Blue flower! Do not wither!
Sweet little bird! You sing on the green heath!
Alas, how can the world be so fair?
[Chirp! Chirp!]
Do not sing; do not bloom!
Spring is over.
All singing must now be done.
At night when I go to sleep,
I think of my sorrow,
of my [sorrow!]

Hans and Grete dance around
and cheer with loud joy.
Peter stands so still and mute,
and is as pale as chalk.
Hans and Grete are bride and groom,
flashing in their wedding clothes.
Poor Peter bites his nails
and goes about in workday clothes.

Der Peter spricht leise vor sich her,
Und schauet betrübet auf beide:
'Ach! wenn ich nicht gar zu vernünftig wär',
Ich täte mir was zu leide.'

'In meiner Brust, da sitzt ein Weh,
Das will die Brust zersprengen;
Und wo ich steh' und wo ich geh',
Will's mich von hinnen drängen.
Es treibt mich nach der Liebsten Näh',
Als könnt's die Grete heilen;
Doch wenn ich der ins Auge seh',
Muss ich von hinnen eilen.
Ich steig' hinauf des Berges Höh',
Dort ist man doch alleine;
Und wenn ich still dort oben steh',
Dann steh' ich still und weine.'

Der arme Peter wankt vorbei,
Gar langsam, leichenblass und scheu.
Es bleiben fast, wie sie ihn sehn,
Die Leute auf den Strassen stehn.
Die Mädchen flüsteren sich ins Ohr:
'Der stieg wohl aus dem Grab hervor.'
Ach nein, ihr lieben Jungfräulein,
Der steigt erst in das Grab hinein.
Er hat verloren seinen Schatz,
Drum ist das Grab der beste Platz,
Wo er am besten liegen mag,
Und schlafen bis zum Jüngsten Tag.

Heinrich Heine

Franz Schubert

Du bist die Ruh'

Du bist die Ruh',
der Friede mild,
die Sehnsucht du,
und was sie stillt.

Ich weihe dir
voll Lust und Schmerz
zur Wohnung hier
mein Aug' und Herz.

Kehr' ein bei mir,
und schließe du
still hinter dir
die Pforten zu.

Treib' andern Schmerz
aus dieser Brust!
Voll sei dies Herz
von deiner Lust.

Dies Augenzelt,
von deinem Glanz
allein erhellt,
O füll es ganz!

Friedrich Rückert (1788-1866)

Johannes Brahms

Da unten im Tale

Da unten im Tale
Läuft's Wasser so trüb
Und i kann dirs nit sagen,
I hab di so lieb.
Sprichst allweil von Lieb,

Sprichst allweil von Treu'
Und a bissele Falschheit
Is a wohl dabei!

Und wenn i dir's zehnmal sag,
Das i di lieb,
Und du willst nit verstehen,
Muss i halt weiter gehn.

Peter monkelt zachtjes voor zich heen,
En kijkt heel bedroefd naar beiden:
'Ware ik niet zo verstandig, neen,
Beëindigde ik mijn lijden.'

'In mijn borst, daar zit een pijn,
Die wil mijn borst doen springen;
En waar ik ook moet gaan of zijn,
Mij van m'n weg af dringen.
Het drijft me naar een ander lief,
Als kon het Grete helen;
Maar als ik haar in de ogen zie,
Moet ik de benen nemen.
Ik klim naar de hoogste berg,
Daar is men tenminst' alleen;
En als ik stil daar boven zwerf,
Moet ik in stilte wenen.'

De arme Peter wankelt langs,
Heel langzaam en lijkbleek en bang.
Bijna blijven, als ze hem zien gaan,
De mensen op de straten staan.
De meisjes fluisteren naar elkaar:
'Die klom net uit zijn graf, voorwaar.'
Ach nee, juffrouwjtjes, niet bepaald,
Hij is juist in zijn graf gedaald.
Hij heeft zijn lief verloren,
Eer zal hem het graf bekoren,
Daar waar hij het liefst liggen mag,
En slapen tot de jongste dag.

Jij bent de rust,
de vrede mild,
de heimwee jij,
en wat haar stillt.

Aan jou wijd ik
vol lust en smart,
in huis alhier
mijn oog en hart.

Kom weer bij me,
sluit de poort
stil achter je,
en maak dan voort.

Drijf alle smart
uit deze borst!
Vol zij dit hart
van liefdes' dorst

Dit ogenblik,
door jouw luister
alleen verlicht,
vul het duister!

Beneden in het dal
Loopt 't water zo troebel
En ik kan je niet zeggen,
Ik heb je zo lief.
Spreekt almaar van lief,

Spreekt almaar van trouw
En een bietje bedrog
Is er ook wel bij.

En wanneer ik het je tienmaal zeg,
Dat ik je lief heb,
En je wilt het niet verstaan,
Moet ik wel verder gaan.

Peter speaks softly to himself,
gazing gloomily at the pair:
'Ah, if I weren't so sensible,
I might do myself harm.'

'Within my heart there lies an ache
that will break my heart apart;
wherever I stay, wherever I go,
it is always pushing me onward.
It drives me to my beloved's presence,
as if Grete could heal it;
but when I look her in the eye,
I must hurry away from there.
I climb to the heights of the mountain,
for there one can be alone;
and when I stay up there silently,
then I stand mutely and weep.'

Poor Peter staggers past,
quite slowly, as pale as a corpse, and shy.
When they see him,
the people in the street almost stop in their tracks.
Maidens whisper in one another's ears:
'Surely he has risen from the grave!'
But no, dear young girls,
he has not yet climbed into his grave.
He has lost his love;
therefore the grave is the best place for him.
There he might best lie
and sleep until Judgment Day.

You are peace,
The mild peace,
You are longing
And what stills it.

I consecrate to you
Full of pleasure and pain
As a dwelling here
My eyes and heart.

Come live with me,
And close
quietly behind you
the gates.

Drive other pain
Out of this breast
May my heart be full
With your pleasure.

The tabernacle of my eyes
by your radiance
alone is illumined,
O fill it completely!

Down in the valley there
the water flows so sadly,
and I can't tell you
that I love you so.
You always speak of love,

You always speak of fidelity,
but a bit of falsehood
is always there too.

And if I tell you ten times,
that I love and like you,
and you do not want to understand,
then I will have to move on.

Für die Zeit, wo du g'liebt mi hast,
Dank i dir schön,
Und i wünsch, dass dir's anderswo
Besser mag gehn.

Volkslied

Franz Schubert

Abendstern

Was weilst du einsam
an dem Himmel,
O schöner Stern?
und bist so mild;

Warum entfernt
das funkelnde Gewimmel
Der Brüder sich von deinem Bild?

So solltest du zu ihnen gehen,
Bist du der Liebe, zaud're nicht!
Wer möchte denn dir widerstehen?

Du süßes eigensinnig Licht.
'Ich bin der Liebe treuer Stern,
Sie halten sich von Liebe fern.'
'Ich säe, schaue keinen Keim,
Und bleibe trauernd still daheim.'

Johann Mayrhofer (1787-1836)

Johannes Brahms

Über die Heide

Über die Heide
hallet mein Schritt;
Dumpf aus der Erde
wandert es mit.

Herbst ist gekommen,
Frühling ist weit,
Gab es denn einmal selige Zeit?

Brauende Nebel
geistern umher,
Schwarz ist das Kraut und der Himmel so leer.

Wär' ich nur hier nicht
gegangen im Mai!
Leben und Liebe –
wie flog es vorbei!

Theodor Storm (1817-1888)

Franz Schubert

Litanei auf das Fest Allerseelen

Ruh'n in Frieden alle Seelen,
Die vollbracht ein banges Quälen,
Die vollendet süßen Traum,
Lebensatt, geboren kaum,
Aus der Welt hinüberschieden:
Alle Seelen ruh'n in Frieden! [...]

Johann Georg Jacobi (1740-1814)

Gustav Mahler

Ich hab' ein glühend Messer

Ich hab' ein glühend Messer,
Ein Messer in meiner Brust,
O weh! Das schneid't so tief
In jede Freud' und jede Lust.
Ach, was ist das
für ein böser Gast!
Nimmer hält er Ruh',
nimmer hält er Rast,

Voor de tijd dat je mij hebt liefgehad,
Dank ik je wel,
En ik wens dat het je elders
Beter mag gaan.

Wat verwijl je eenzaam
aan de hemel,
O mooie ster?
En ben je zo mild;

Waarom trekt
het fonkelend gewemel
Der gebroeders weg uit jouw beeld?

Zo zou je tot hen moeten gaan,
Ben jij de liefde, dan niet gezwicht!
Wie zou jou kunnen weerstaan?

Jij zoet eigensinnig licht.
'Ik ben liefdes trouwe ster,
Houdt u zich van liefde ver.'
'Ik zaai, maar zie geen kiem,
En blijf treurend stil van dien.'

Over de heide
weerklinkt mijn stap;
Gedempt uit de aarde,
pas na pas.

Herfst is gekomen,
lente is ver,
Was er dan ooit een zalige tijd?

Brouwende nevels,
geesten op til,
Zwart is het kruid en de hemel zo stil.

Was ik maar niet
hierheen gegaan in mei!
Leven en liefde –
Hoe vloog het voorbij!

Rust in vrede, alle zielen,
Die aan leed ten offer vielen,
Die zoete droom vervulden,
Levensmoe, nog zonder schulden,
Uit de wereld zijn verleden:
Alle zielen, rust in vrede! (...)

Ik heb een gloeiend mes,
Een mes in mijn borst.
O wee! Het steekt zo diep,
In elke vreugde en elk genot.
Ach, wat is dat
voor een kwade gast!
Nimmer vindt hij rust,
Nimmer niet tot last,

For the time that you have loved me,
I thank you kindly,
and I wish that somewhere else
things may go better for you.

Why do you linger
alone in the sky,
o beautiful star?
and you are so mild;

Why does
the sparkling crowd
of your brothers shun your sight?

So you should go to them,
if you are love; do not delay!
Who could then withstand you?

You sweet but stubborn light.
'I am the star of true love,
and they keep far away from Love.'
'I sow, but see no shoot,
and so I remain here, mournful and still.'

Across the heath
my step resounds;
The dull echo from the earth
wanders with me.

Autumn has arrived,
Spring is far away -
Was there once, then, a time of bliss?

Brewing mists surround me
like ghosts,
Dark is the vegetation, and the sky so empty.

Would that I had not
come here in May!
Life and love -
how they flew by!

Rest in peace, all souls
who have had done with anxious torment,
who have had done with sweet dreams
who, sated with life and hardly born,
have departed from this world:
all souls rest in peace! (...)

I have a red-hot knife,
a knife in my breast.
O woe! It cuts so deeply
into every joy and delight.
Alas, what an evil
guest it is!
Never does it rest
or relax,

Nicht bei Tag, noch bei Nacht, wenn ich schlief.
O Weh!

Wenn ich in dem Himmel seh',
Seh' ich zwei blaue Augen steh'n.
O Weh!
Wenn ich im gelben Felde geh',
Seh' ich von fern das blonde Haar
Im Winde weh'n.
O Weh!

Wenn ich
aus dem Traum auffahr'
Und höre klingen
ihr silbern' Lachen,
O Weh!
Ich wollt', ich läg
auf der schwarzen Bahr',
Könnt' nimmer die Augen aufmachen!

Gustav Mahler

Gustav Mahler

Ich bin der Welt abhanden gekommen

Ich bin der Welt
abhanden gekommen,
Mit der ich sonst
viele Zeit verdorben,
Sie hat so lange
nichts von mir vernommen,
Sie mag wohl glauben,
ich sei gestorben!

Es ist mir auch gar nichts
daran gelegen,
Ob sie mich für gestorben hält,
Ich kann auch gar nichts
sagen dagegen,
Denn wirklich bin ich
gestorben der Welt.

Ich bin gestorben
dem Weltgetümmel,
Und ruh' in einem stillen Gebiet!
Ich leb' allein in meinem Himmel,
In meinem Lieben,
in meinem Lied!

Friedrich Rückert

Henry Purcell

When I am laid in earth

Wenn ich in der Erde liege,
Mögen meine Verfehlungen
Dich nicht bekümmern.

Denk an mich, denk an mich, doch ach!
Vergiss mein Los.

Niet bij dag, noch bij nacht, wanneer ik sliep.
Oh wee!

Wanneer ik naar de hemel kijk,
Zie ik twee blauwe ogen zo rijk,
O wee!
Wanneer ik het gele veld in ga,
Zie ik van ver het blonde haar
In wind en weer.
O wee!

Wanneer ik
uit de droom ontwaak
En hoor klinken
haar zilveren lach,
O wee!
Ik wou: ik lag
op de zwarte baar,
En nimmer meer haar bezag!

Ik ben van de wereld
losgekomen,
Waarom ik zo veel tijd
verspeelde;
Ze heeft zo lang
niets van mij vernomen,
Ze mag wel denken,
ik ben bezwiken.

Er is mij ook helemaal
niets aan gelegen,
Dat zij mij voor gestorven houdt.
Ik heb er ook helemaal niets
op tegen,
Want werkelijk
laat de wereld mij koud.

Ik ben gestorven aan
gewoel der wereld
En rust in een stil gebied.
Ik leef alleen in mijn hemel,
In mijn liefhebben,
in mijn lied.

Als ik neerdaal, neerdaal in het graf,
Laat mijn ellende
geen onrust geven in uw borst

Gedenk mij toch, gedenk mij toch, maar ach!
Vergeet mijn lot.
Gedenk mij toch! Maar ach! Vergeet mijn lot.

vertalingen Gabriele de Koning

not by day or by night, when I would sleep.
O woe!

When I gaze up into the sky
I see two blue eyes there.
O woe!
When I walk in the yellow field,
I see from afar her blond hair
waving in the wind.
O woe!

When I
start from a dream
and hear the tinkle of h
er silvery laugh,
O woe!
Would that I lay
on my black bier -
Would that I could never again open my eyes!

I am lost
to the world
with which I used to waste
so much time,
It has heard nothing
from me for so long
that it may very well believe
that I am dead!

It is of no consequence
to me
Whether it thinks me dead;
I cannot
deny it,
for I really am dead
to the world.

I am dead to
the world's tumult,
And I rest in a quiet realm!
I live alone in my heaven,
In my love
and in my song.

When I am laid, am laid in earth,
May my wrongs create
No trouble, no trouble in thy breast;

Remember me, remember me, but ah!
forget my fate.
Remember me, but ah! forget my fate.

Nahum Tate (1652-1715)

translations Die Vögel, David Gordon / Heidenröslein,
Walter Meyer / Trock'ne Blumen, Die zwei blauen Augen von
meinem Schatz, Emily Ezust / Es fiel ein Reif, David Kenneth
Smith / Ging heut' morgen übers Feld, Emily Ezust / Sonne
scheint nicht mehr, Londa Godry / In der Fremde, Celia
Sgroi / Wenn mein Schatz Hochzeit macht, Der arme Peter,
Emily Ezust / Du bist die Ruh', Lynn Thompson / Da unten
im Tale, Abendstern, Über die Heide, Litanei auf das Fest
Allerseelen, Ich hab' ein glühend Messer, Ich bin der Welt
abhanden gekommen, Emily Ezust